

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. N 996-XIV. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

УДК 657.471

Н.В. ВАЛЬКОВА

Хмельницький національний університет

НЕФІНАНSOVA ЗВІТНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ, ЕКОНОМІЧНІ ВИГОДИ ТА НОРМАТИВНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ

Останнє десятиліття знаменується активізацією досліджень становлення й розвитку нефінансової звітності у взаємозв'язку з концепцією сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу, а також її фінансових наслідків. В умовах глобалізації економіки, посилення міграційних процесів, виявлення низки екологічних проблем та проблем обмеженості ресурсів при зростанні населення актуалізують питання соціальної відповідальності бізнесу, як у світі в цілому, так і в Україні зокрема.

Формування нефінансових звітів компаніями базується на концепції сталого розвитку, реалізація якої здійснюється через взаємодію трьох складових: економічної, соціальної та екологічної. У грудні 2014 року набрала чинності Директива ЄС, в якій окреслено питання розкриття нефінансової та диверсифікованої інформації (Директива 2014/95/ЄС) [1], прийняття цього документу має на меті підвищення прозорості діяльності великих підприємств, які провадять свою господарську діяльність на території Європейського Союзу, це дозволить захистити як інтереси інвесторів, так і суспільства в цілому. Крім загальноприйнятих антикорупційної, екологічної та соціальної складових у нефінансових та диверсифікованих звітах, відповідно до Директиви 2014/95 ЄС, має міститися інформація про конкурентні та підприємницькі ризики компанії, а також методика їх оцінювання. Прийняття цієї директиви є логічним наслідком економіки сталого розвитку, що є складовою концепції сталого розвитку, визначеною Глобальним договором ООН у 2000 році.

Позитивний результат дії Глобального договору спричинив прийняття резолюції «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року» у вересні 2015 року [4]. В багатьох країнах Європи, які не є членами ЄС, на законодавчому

рівні визначаються основні принципи подання нефінансових звітів також.

Указом Президента України №722/2019 від 30.09.2019 р. «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [5], з метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина було підтримано резолюцію ООН.

Комітетом з міжнародних стандартів аудиту та підтвердження достовірності (IAASB) ще у 2004 році було розроблено Міжнародний стандарт завдань з надання впевненості (ISAE) 3000 «Завдання з надання впевненості, що не є аудитами чи оглядами історичної фінансової інформації». Пізніше, у 2011 році, з'явився ще один Міжнародний стандарт завдань з надання впевненості (ISAE) 3410 «Завдання з надання впевненості, щодо звітів з парникових газів»[3].

Всі ці законодавчі ініціативи зрештою регулюють формування нефінансової звітності. У міжнародній практиці формування фінансових звітів виділяють такі їх форми та види як: стандартизовані та довільної форми, комплексні та інтегровані у фінансову звітність. Основними складовими нефінансової звітності визначено соціальну та екологічну складові, які поряд з економічною складовою формують основу концепції сталого розвитку. Підприємства, які активно дотримуються концепції сталого розвитку, зрештою отримують економічні вигоди у вигляді залучення інвестицій, зростання вартості бізнесу, популяризації своїх послуг чи продукції на світових ринках [2]. За наслідками економічного впливу, нефінансова звітності нічим не поступається фінансовій, що є підставою для встановлення до неї переліку основних вимог: інформація повинна бути публічною, зрозумілою достовірною, послідовною, об'єктивною та доречною. В зв'язку з цим, постає питання верифікації нефінансової звітності та регламентації цієї процедури. До цього покликані міжнародні стандарти з надання впевненості.

Поряд із позитивними наслідками в результаті оприлюднення нефінансової звітності компанії отримують деякі труднощі та додаткові витрати. По-перше Директивою 2014/95 ЄС встановлено оприлюднення нефінансових звітів протягом 6 місяців після

закінчення звітнього фінансового року, що співпадає з періодом підготовки фінансового звіту, та, часто, вимагає залучення додаткових ресурсів для підготовки звітності. По-друге, оприлюднення нефінансової звітності передбачає підтвердження інформації, що подається, відповідними аудиторськими висновками, що тягне за собою додаткові витрати на оплату послуг аудиторських компаній.

З січня 2017 року великі підприємства, країн Європейського союзу, що становлять суспільний інтерес та мають понад 500 працівників, а саме лістингові компанії на ринках ЄС, страхові та кредитні компанії тощо, повинні розкривати у своїх нефінансових звітах інформацію щодо наявності та шляхів вирішення екологічних, соціальних, правових проблем, які виникають в ході діяльності компанії, в тому числі питань боротьби з хабарництвом та корупцією, що визначається Директивою 2014/95/ЄС.

В Україні питання формування, підтвердження та оприлюднення нефінансової звітності наразі не регламентоване. Проте європейський вектор розвитку України, який декларується керівництвом країни, потребує нормативно-правового окреслення цієї сфери діяльності підприємств.

Література

1. Директива 2014/95/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу «Про внесення змін до Директиви 2013/34/ЄС щодо розкриття інформації про нефінансову інформацію та її різноманітність певними великими підприємствами та групами» [Електронний ресурс] від 22.10.2014 р. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0095>

2. Петрик О. Нефінансові звіти компаній та їх аудит: актуальні виклики сьогодення // О. Петрик / Аудитор України. 2017. - №12. – С.18-23.

3. Проданчук М.А. Нефінансова звітність – ефективний інструмент в реалізації управлінських рішень / М.А. Проданчук //Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. - №2(2). – С.202-214.

4. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН "Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року" [Електронний ресурс] від 25.09.2015 р. – Режим доступу: <http://sdg.org.ua/ua/resources-2/344-2030-2015>

5. Указ Президента України Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [Електронний ресурс] №722/2019 від 30.09.2019 р. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>